

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מו.

עין משפט נר מצוה

(א) ולעיל מו: וש"י.
 (ב) ושינוי סג: וש"י.
 (ג) ולעיל מה: (ד) דקדושין
 ט: וש"י. (ה) וקדושין יג:.
 (ו) גס ת. כח: לעיל מו:.
 (ז) ידות ד: (ח) ושי"י.
 (ט) ובגטין דף ת. מיימי
 גס ש"ס דמכ"ש ככלי של
 קנה. העמק מחלפי
 גירסאות. (י) ופי' היטב
 מוס' גיטין לג: ספד"ה
 משום דהוה.

תורה אור השלם

1 חזת לפנים בישראל ועל
 הגאולה ועל
 התמורה לקים כל דבר
 שלף איש נעלו ונתן
 לרעהו וזאת התעודה
 בישראל: רות ד ז
 2 לא יבקר בין טוב לרע
 ולא ימירנו ואם הבר
 ימירנו ודקה הוא
 ותמורתו ידקה קדש לא
 יקאל: ויקרא כו לג
 3 לא יחליפנו ולא ימיר
 אתו טוב ברע או רע
 בטוב ואם הבר ימיר
 בהמה בהמה ודקה הוא
 ותמורתו ידקה קדש:
 ויקרא כו י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מי ספרת
 (למח) מו"מ י"ג ס"ה
 דאית:

הגהות מהר"י לנרא

(א) תוס' ד"ה ככלי של
 מקנה כו' דהא מקדש
 ליה. י"ב כ"ג משוף איש
 נעלו. ונאל נתן לטוב. ויש
 בתוס' גיטין דף לג ע"ב
 ד"ה משום:

לעזר רש"י

אשטגל"ש
 אישטניצלי"ש.
 ניצוצות.

רבינו חננאל

אמר רבא אמר רב הונא
 נתן לו מטבע ואמר לו
 מכור לי פרתך באלו
 הדמים נקב הפרה אצ"פ
 שלא משכב קנאה ויש
 לו עליו אונאה כלומר
 אם שוה פחות מחויר לו
 את האונאה. ורבה אמר
 רב הונא אין לו אונאה.
 ואמר"י פשיטא דמים ואין
 מקפיד עליהן כלומר נתן
 לו מעות ולא דיקדק אם
 שוה המקח אלו הדמים
 שנתן לו או לאו אלא
 נתן' סהם. הא אמר"י כי
 האי גוונא כחליפין דמי
 וקני אלא אי הייב בתורת
 חליפין ומדקדק אם שוה
 המקח הדמים הללו אם
 לאו מאי דמיים הן ולא
 קנה או חליפין הן וקנה.
 ופשוטה דרב אבא רבא
 מהא דתניא הרי שיהי
 תופש פרה ועומר ונתן
 חבירו ואמר לו פרתך
 בכמה אמר לו החמור
 אני חמור שאתן לך פרתך
 לי חמור שאתן לך פרתך
 בכמה בכך וכך חמורך
 בכמה בכך וכך משך בעל
 החמור את הפרה ולא
 הספיק בעל הפר' למשך
 את החמור ומת לא קנה
 בעל החמור את הפרה
 ומתניתא כגון דאמר ליה
 אבל היכא דאיכא משיכה גמורה
 כחליפין דמי שכיון שוכה זה
 נתחייב הלה בחליפין ובלבד
 שעשאוים דמים לשינה. ואקשינן
 על רב הונא דאמר מכור לי
 באלו קנה וכי מטבע נעשה
 חליפין. ופרקי' רב הונא

ויש לו לחבירו עליו דין אונאה. אם אין צמעות כדי דמי החפץ
 שפחתו שמו: **כחליפין דמי.** ולקמיה פריך והא אין מטבע נעשה
 חליפין: **דמכור לי קאמר.** לשון ממכר ולא לשון חליפין: **פשיטא**
לן דמים ואין מקפיד עליהן. נתן לו מעות או חפץ שצביל חפץ

אחז בתורת דמים ולא הקפיד עליהן
 לראות אם ישנן כדי שוין: **הא אמרינן**
דקני. בלא משיכה: **חליפין ומקפיד**
עליהן. נתן לו חפץ בחפץ בתורת
 חליפין לקנות כדין קנין שקונין בסודר
 וזה מקפיד לראות שיהא הסודר שיה
 כל קר: **מהו.** מי קנו תרווייהו
 במשיכה דמד מנייהו או דלמא הואיל
 והקפיד עליהם הרי הן כדמים והיו
 להו מעות ואין קוונות עד שימשוך גס
אמר רבא אטו חליפין. דקרא:
שפוטני עסקינן. ללא קפדי לדעת
 שיהו שוות קלת דמים שייטב צעיניו
 לתת לו את שלו כנגדו ואפי' הכי
 קאמר קרא דקנה: **לימא קפדי**
רב הונא כו'. דהא יהיב טעמא
 למלתיה משום דכחליפין דמו:
סבר לה רבבי יוחנן. כלומר אין
 מטבע נעשה חליפין והני ללו
 חליפין ויניה אלא דמים דהא מכור
 לי קאמר ודמיים כי האי גוונא קנו
 בלא משיכה כחליפין דקנין סודר
 משום דצניי דלא שכיח ויניה וכרבי
 יוחנן כו': **אסון הכי מסיניו לה.**
 לרע הונא דמסקפא לכו אי סבר
 ליה מטבע נעשה חליפין ואס ללו
 ודמימו דחי צעלמא: **אגו.** צדיקא
 ממנינן רב הונא צדיי הכך רבנן
 דלעיל (דף מו.) וכן אמר רב הונא
 כו' ולא מספקא לן הכא מידי דודאי
 טעמיה משום דס"ל כרבי יוחנן הוא:
במה קונין. קנין חליפין דכמי
 בקרא שלף איש נעלו" מי שלף
 ונתן: **דליהו אגב קונה.** את הכלי:
קא קני ארעא אגב גלימא. הנותן
 קרקע לחבירו צניין סודר והמקבל
 מתנה מושך הסודר מיד הנותן ונקנה
 לו הקרקע עם הסודר במשיכה:
א"כ הו
לכו קרקעו נקנין עם מטלטלין.
 במשיכה דצבר שהוא קנין למטלטלין
 ואינו קנין לקרקע: **נכסים שאין**
לן אחריות נקנין עם נכסים שיש
לן אחריות. דצבר שהוא קנין
 לקרקע ואינו קנין למטלטלין כדקמני
 בכסף ובשטר ובחוקה: **מפיק לאפך**
פולסא דנורא. נילנות של אור
 אשטגל"ש שהן עגולות כפולסא
 דלמרי' לקמני' אסימון פולסא. ולשון
 שמתא קאמר ליה שחשדתו צו:
מי סברם. (א) דלמך ליה
 אגב שעל ידי משיכה הכלי שנקנה
 לו במשיכה יקנה לו הקרקע עם
 הכלי אין אלו אלא כחליפין כאליו
 זה מוסר לו חפץ אחר תמת
 קרקע ומהו מסירתו הנאל קבלתו
 ממנו מתנה הכלי שחשדו לקבל
 ממנו מתנה נוח לו כאליו ונתן
 לו זה הקונה מתנה רצה וגומר ונתן
 ומקנה לו הקרקע: **גאולה זו מנייה.**
 שמכר לו מכירה גמורה דמים ולא
 קיבל מעות וצאין לקיים דברי
 מנכרתן על ידי קנין: **זו חליפין.** שמתחילף כלי זה בחפץ שנגדו: **לא שנו.** דקונין קנין אלא ככלי: **כל דבר שאינו כלי:**
לא. ואפילו שוה הרבה: **לקיים כל דבר.** לקיים בכל דבר: **ההוא לקיים כל דבר.** גאולה ותמורה צמנעל: **המסויים.** שלם:

כל חליפין מיקפד קפדי. שיהו שוין קלת ולפעמים שיהו שוין כמו
 החפץ גופיה ואפילו כשאינו שוה בחפץ שנגדו קנה:
רב הונא סבר כו' יוחנן. ומיירי בתורת דמים ולעיל ה"פ והני
 דמים כיון דלא שכיחי כחליפין דמו: **בבב"י של מקנה.**
 י דוקא ככליו של מקנה ולא ככליו של
 קונה ולא דהא מקרא יליף לקמן ואי
 לוי סבר אין מטבע נעשה חליפין וכן
 פירי היינו טעמא דצניי הנאל קבלת
 דבר חשוב דומיא דנעל ולא מטבע
 ופירי: **גאולה זו מכירה וכן**
הוא אומר אם לא ינא' ונמכר.
 וקשה לר"ת דלדרכה פסוק זה מוכיח
 דגאולה אינה מכירה אלא גרס לא
 יגאל דכתיב צמער צמעה ואמרינן
 צפ' כל פסולי המוקדשין (בכורות דף לב.)
 דהאי לא יגאל לא ימכר הוא דאינו
 נמכר לא חי ולא שחוט ומפרש ר"ת
 גאולה זו מכירה ולרבי יוחנן גאולה
 צכסף ולר"ל במשיכה תמורה זו
 חליפין של שוה צשוה דמהני לביע
 אפי' צפירי לקיים כל דבר לצבות
 אינו שוה צשוה למר אף צמטבע
 ופירי ולמר דוקא ככלי:

קוניים בבב"א על פי שאין בו
שוה פרוטה. וא"ת צפ' ככל
 שעה (פסחים דף לב: ושם ד"ה ואין)
 אמרינן גבי ונתן לכהן את הקדש דאין
 נתינה פחות משוה פרוטה וה"ל כתיב
 ונתן לרעהו וי"ל דהסם היו משלומין
 שגזל ההקדש הלכך לינתהו פחות
 משוה פרוטה כמו גבי מעילה דהוי
 משלומין אצל נתינת מנעל הוא לרעהו
 ולא נתינת ממון וכן ונתן צידה דגט
 הוי נתינת גט ולא נתינת ממון
 כדלמך פ' שני דגיטין (דף כ. ושם ד"ה
 דלמא) כצו על איסורי הנאה כשר
 וכן (חולין דף קל"ז:) נתינת תרומה
 דחטה אחת פוטרת את הכרי וגבי
 סיכה דכתיב ואשר יתן ואיכא למי' (כריתות דף י:)
 דהוי צבל שהוא אע"פ
 דמעילה היא היינו משום דכתיב סיכה
 דמשמע צבל שהוא ומי' צבית סבר
 כרצנן דלצב שאלו דלמרי נתינה
 צבית כז שאלו תרומה וגבי
 לצונה דצעינין כזית צפיק כל
 המנחות (מנחות דף עו: ושם ס. ד"ה מי)
 משום דשני מלשון שימה דלחמיל
 ציה: **לאפוקי חצי רמון ואינו**
אגוז דלא. וסודר דג' על ג'
 דלמך לעיל פ"ק (דף י:.) דכמתן
 דפסיק דמי חשיב דבר מסויס:
 מרוקא

דלית הלכתא כמאן דאמר ככליו של מקנה. וגרסי' טוב בנדריים פרק השותפין דסודרא קני על מנת להקנות
 הוא וכו' כמעשה דבית חורון. תנא קונין ככלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה אמר רב נתן לא שנו
 אלא ככלי אבל בפירות לא מ"ש שלף איש נעלו כתיב כלי בענין שהוא כנעל אבל פירות לא. ואסיק
 כמאן כתיבין האידינא במנא לאפוקי מדרב ששת דאמר אפילו בפירי. דכשר לאפוקי מדשמואל דאמר קונין

כל דבר שאינו כלי:
 לא. ואפילו שוה הרבה: לקיים כל דבר. לקיים בכל דבר: ההוא לקיים כל דבר. גאולה ותמורה צמנעל: המסויים. שלם:
 מרוקא

מוסף רש"י

נכסים שיש להם
 אחריות. היינו קרקעות,
 שאתחילת כל אדם הלוה
 והטעה בחבירו עליהן לפי
 שקיימן ועומדן לפיכך
 נמסין עליהן (קדושין כו.).
 נכסים שאין להן
 אחריות נקנין עם נכסים
 שיש להן אחריות. אם
 מכר מטלטלין עם קרקע,
 כיון שקנה לוקח את הקרקע
 כחלק משלמה קנינים נקנים
 ומטלטלין עמה (טו)
 שהמטלטלין אין נקנין אלא
 במשיכה וקרקע נקנה בכסף
 ואם מכר לו קרקע
 ומטלטלין יחד, כיון שנתן
 דמי הקרקע או מסר לו
 שטר מביטת קרקע או
 החזיק בקרקע מעת מוכה,
 קני המטלטלין בלא משיכה
 (ב"ב כו.).

רבינו חננאל (המשך)

(כבר נתמך) [כ"י] כבירא
 ליה דאמר דבר תורה
 מעות קונות וכו'. וכו' האי
 גוונא דלימא ליה מכור לי
 באלו לא שכיחא. ומילתא
 דלא שכיחא לא גזרו בה
 רבנן. במה קונין רב אמר
 ככליו של קונה ולוי אמר
 ככליו של מקנה. כחנאי
 וזאת לפנים בישראל על
 הגאולה ועל התמורה וגי'
 גאולה זו מכירה כדכתי'
 ואם לא ינאל ומכור
 בערכך. תמורה זו חליפין
 שני' לא יחליפנו ולא
 ימיר אתו וגי' לקיים
 נתן לרעהו וזאת התעודה
 כל דבר שלף איש נעלו
 ונתן לרעהו וזאת התעודה
 בישראל מי נתן למי בעונו
 נתן לגואל ור' יהודה
 אומר גואל נתן לבעונו.
 רב כתיב ולוי כה' יהודה.
 והלכתא כרב דגרסי' בפ'
 השולח גט הלכה עבד
 שנשבה ופדאורו (דף ט'
 ע"ב.) עבדו עובדא בהאי
 אמא דהוה (מתוך) שכיב
 מרע ואתת כבתא קמיה
 ושקל כותמא ושרא לה
 ואמר לה קני הא וקני
 נפשך ואמר רב נתן לא
 עשה כלום מאן דחזא
 סבר משום דסבר הלכתא
 כו' משמען ולא היא אלא
 משום דהוה ליה כלי של
 מקנה וכו' מהא שמעינן